

Asia C-341/24

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

8.5.2024

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Corte suprema di cassazione (Italia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

8.5.2024

Valittaja:

Duca di Salaparuta SpA

Vastapuolet:

Ministero dell'Agricoltura, della Sovranità Alimentare e delle Foreste

Consorzio volontario di tutela dei vini DOC Salaparuta

Baglio Gibellina Srl

Cantina Giacco Soc.coop. agricola

Madonna del Piraino Soc. coop. agricola

Pääasian kohde

Pääasian oikeudenkäynnissä on kyse vaatimuksesta, joka koskee viinialan suojatun alkuperänimityksen (SAN) rekisteröinnin ja sitä vastaavan kansallisen tarkistetun alkuperänimityksen (denominazione di origine controllata, DOC) tunnustamisen julistamista mitättömäksi ja/tai pätemättömäksi. Vaatimuksensa tueksi valittaja on esittänyt, että kyseiset nimitykset ovat harhaanjohtavia ja/tai että niitä on haettu vilpillisessä mielessä ja että ne loukkaavat joka tapauksessa toiselle kuuluvia tavaramerkkejä.

Ennakkoratkaisupyyntö kohde ja oikeudellinen perusta

Ennakkoratkaisupyyntö koskee asetusten (EY) N:o 1493/1999, (EY) N:o 1234/2007 ja (EU) N:o 1308/2013 tulkintaa sen selvittämiseksi, mitä järjestelmää on sovellettava sellaisten viinien vuonna 2009 tehdyn suojatun alkuperänimityksen rekisteröinnin voimassaolon selvittämiseen, joita koskeva nimitys oli tunnustettu jo ennen asetuksen N:o 1234/2007 voimaantuloa. Kyseinen nimitys loukkaa aiempaa, tunnettua tavaramerkkiä, ja se voi siten johtaa kuluttajia harhaan viinin tunnistamisessa.

Ensimmäisellä ennakkoratkaisukysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko tällaisessa tapauksessa sovellettava asetuksen N:o 1493/1999 liitteessä VII olevan F kohdan 2 alakohdan b alakohdan säännöksiä, jolloin tällainen rekisteröinti on sallittu, vai onko sovellettava asetuksen N:o 1234/2007 118 k artiklan, asetuksen N:o 479/2008 43 artiklan 2 kohdan ja asetuksen N:o 1308/2013 101 artiklan 2 kohdan säännöksiä, jolloin kyseinen rekisteröinti ei ole sallittu.

Toinen ennakkoratkaisukysymys koskee yksinomaan vaihtoehtoa, jossa unionin tuomioistuin katsoo, että kyseiseen suojatun alkuperänimityksen rekisteröinnin voimassaolon selvittämiseen sovelletaan asetuksen N:o 1493/1999 [liitteessä VII olevan] F kohdan säännöksiä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko siinä tapauksessa olemassa viimeksi mainituista säännöksistä poikkeavia oikeussääntöjä, joiden perusteella suojattu alkuperänimitys olisi pätemätön tai ei saisi suojaa siinä tapauksessa, että se loukkaa aikaisempaa, tunnettua tavaramerkkiä ja voi siten johtaa kuluttajia harhaan viinin tunnistamisessa.

Ennakkoratkaisukysymykset

1. Sovelletaanko viinialalla ennen asetusta (EY) N:o 1234/2007, joka on sittemmin korvattu asetuksella (EU) N:o 1308/2013, olemassa olleiden nimitysten SAN- ja SMM-rekisteröintiin – erityisesti 8.8.2009 rekisteröityyn suojattuun alkuperänimitykseen (SAN) ”Salaparuta” PDO-IT-A0795 –, siltä osin kuin kyse on hylkäysperusteesta, joka johtuu aikaisemmasta tavaramerkistä, joka maineensa ja tunnettavuutensa vuoksi voi tehdä kyseisestä SAN/SMM-merkinnästä harhaanjohtavan (”suoja saattaa johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa”), asetuksen (EY) N:o 479/2008 43 artiklan [2 kohtaa], oikeammin asetuksen N:o 1234/2007 118 k [artiklaa] (sittemmin asetuksen N:o [1308]/2013 101 artiklan [2 kohtaa]), jonka mukaan nimeä ei saa suojata alkuperänimityksenä tai maantieteellisenä merkintänä, jos se saattaa johtaa kuluttajaa harhaan ”tavaramerkin maineen ja tunnettavuuden vuoksi”, vai onko niin, ettei edellä mainittua oikeussääntöä voida soveltaa nimityksiin, jotka saivat jo kansallista suojaa ennen unionin laajuista rekisteröintiä, oikeusvarmuuden periaatteen nojalla (unionin tuomioistuimen tuomio 22.12.2010, Bavaria, C-120/08), jonka mukaan kaikkia tosiseikkoja tavallisesti arvioidaan niiden aikaisten

oikeussääntöjen perusteella, ellei toisin nimenomaisesti ilmoiteta, mistä seuraa, että on sovellettava aiempaa lainsäädäntöä eli asetusta (EY) N:o 1493/1999 ja että alkuperänimityksen ja aiemman tavaramerkin välinen konflikti on ratkaistava sen perusteella, mitä mainitun asetuksen liitteessä VII olevan F kohdan 2 [kohdan] b alakohdassa säädetään?

2. Jos ensimmäiseen kysymykseen annettavan vastauksen perusteella todetaan, että nyt tarkasteltavaan tosiseikastoon on sovellettava asetusta N:o 1493/1999, sääntelee kyseisen asetuksen liitteessä [VII oleva] F [kohta], jossa säädetään konfliktista, jossa jonkin viinin tai rypäleen puristemehun rekisteröity tavaramerkki on samanlainen kuin jonkin viinin suojattu alkuperänimitys tai maantieteellinen merkintä, tyhjentävästi kaikkia tilanteita, joissa erilaiset merkit voivat olla olemassa rinnakkain ja joissa viinien nimitykset voivat saada suojaa, vai jääkö jäljelle kuitenkin mahdollisuus, että myöhemmät SAN- tai SMM-merkinnät ovat pätemättömiä tai jäävät vaille suojaa, jos kyseinen maantieteellinen merkintä voi johtaa yleisöä harhaan viinin tunnistamisessa aikaisemman tavaramerkin maineen vuoksi, sen yleisen periaatteen nojalla, jonka mukaan erottamiskykyiset merkit eivät saa olla harhaanjohtavia?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Euroopan unionin perusoikeuskirja, erityisesti sen 17 artikla; asetus (ETY) N:o 2081/92, erityisesti sen 14 ja 17 artikla; asetus (EY) N:o 1493/1999, erityisesti sen 48, 52 ja 54 artikla sekä liite VII; direktiivi 2000/13/EY, erityisesti sen 2 artikla; asetus (EY) N:o 753/2002, erityisesti sen 28 artikla; asetus (EY) N:o 510/2006, erityisesti sen 3 ja 14 artikla; asetus (EY) N:o 1234/2007, erityisesti sen 118 b, 118 i, 118 k, 118 l, 118 s ja 118 u artikla; asetus (EY) N:o 479/2008, erityisesti sen 43, 44, 51 ja 54 artikla; asetus (EU) N:o 1151/2012; asetus (EU) N:o 1308/2013, erityisesti sen 101 ja 107 artikla.

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa useisiin italialaisiin asioita koskeviin säännöksiin selittämättä niitä kuitenkaan sen enempää. Nämä ovat: viinien alkuperänimityksiä koskevasta uudesta sääntelystä 10.2.1992 annettu laki nro 164 (legge 10 febbraio 1992, n. 164 - Nuova disciplina delle denominazioni d'origine dei vini), erityisesti sen 1 §; viinien alkuperänimitysten tunnistamismenettelyn sääntelyä koskevasta säännöstöstä 20.4.1994 annettu tasavallan presidentin asetus nro 348 (decreto del Presidente della Repubblica 20 aprile 1994, n. 348 - Regolamento recante disciplina del procedimento di riconoscimento di denominazione d'origine dei vini); 12.12.2002 annetun lain nro 273 15 §:n mukaisesti teollisoikeuskoodeksista 10.2.2005 annettu asetus (decreto legislativo) nro 273 (decreto legislativo 10 febbraio 2005, n. 30 - Codice della proprietà industriale, a norma dell'articolo 15 della legge 12 dicembre 2002, n. 273), erityisesti sen 14 ja 29 §; myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan direktiivin 2000/13/EY

täytäntöönpanosta 23.6.2003 annettu asetus (decreto legislativo) nro 181 (decreto legislativo 23 giugno 2003, n. 181 - Attuazione della direttiva 2000/13/CE concernente l'etichettatura e la presentazione dei prodotti alimentari, nonché la relativa pubblicità), erityisesti sen 2 §; viinien alkuperänimitysten ja maantieteellisten merkintöjen suojasta 7.7.2009 annetun lain nro 88 15 §:n täytäntöönpanemiseksi 8.4.2010 annettu asetus (decreto legislativo) nro 61 (decreto legislativo 8 aprile 2010, n. 61 - Tutela delle denominazioni di origine e delle indicazioni geografiche dei vini, in attuazione dell'articolo 15 della legge 7 luglio 2009, n. 88); viinin viljelyä ja tuotantoa sekä viinillä käytävää kauppaa koskevasta yhtenäissääntelystä 12.12.2016 annettu asetus (decreto legislativo) nro 238 (decreto legislativo 12 dicembre 2016, n. 238 - Disciplina organica della coltivazione della vite e della produzione e del commercio del vino).

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Ennakkoratkaisukysymyksestä ilmenee, että pääasian oikeudenkäynnissä valittajana oleva yritys on viinintuottaja, joka omistaa eräitä tavaramerkkejä, joilla sen tuottamat viinit erottuvat muista. Vuonna 2016 se haastoi erityisesti pääasian oikeudenkäynnissä vastapuolina olevat yritykset oikeuteen Tribunale di Milanossa (Milanon alioikeus, Italia) ja vaati tuomioistuinta vahvistamaan, että vuonna 2009 rekisteröity suojattu alkuperänimitys (SAN) ja vuonna 2006 tunnustettu italialainen tarkistettu alkuperänimitys (DOC) olivat mitättömiä ja/tai pätemättömiä: se väitti, että kyseiset nimitykset olivat harhaanjohtavia ja/tai vilpillisesti hankittuja ja että ne joka tapauksessa loukkasivat valittajan vuonna 1989 rekisteröimiä, tunnettuja tavaramerkkejä. Sekä kyseisissä alkuperänimityksissä että valittajan tavaramerkeissä esiintyy nimittäin sana Salaparuta. Milanon alioikeus hylkäsi vaatimuksen, jolloin valittaja valitti tuomiosta Corte d'appello di Milanoon (Milanon ylioikeus, Italia). Corte d'appello pysytti ensimmäisessä oikeusasteessa annetun tuomion. Valittaja valitti tästä ratkaisusta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen, Corte di cassazioneen (ylin tuomioistuin, Italia).

Pääasian asianosaisten keskeiset lausumat

- 2 Corte di cassazioneen tekemässään valituksessa valittaja on esittänyt viisi valitusperustetta, joista ensimmäiset kolme ovat ennakkoratkaisukysymysten kannalta merkityksellisiä.
- 3 Ensimmäisessä valitusperusteessaan valittaja väittää, että asetuksen N:o 1234/2007 118 k artiklan 2 kohtaa, jonka sanamuoto toistetaan asetuksen N:o 479/2008 43 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen N:o 1308/2013 107 artiklassa, on rikottu. Corte d'appello katsoi valittajan mukaan virheellisesti, että riidanalaisen suojatun alkuperänimityksen voimassaolon selvittämiseksi on sovellettava asetuksen N:o 479/2008 51 artiklan siirtymäsäännöstä, jossa käytännössä toistetaan asetuksen N:o 1234/2007 118 s artiklan säännökset ja

säädetään nyt tarkasteltavan kaltaisten, aiemman asetuksen N:o 1493/1999 perusteella jo suojattujen nimitysten automaattisesta suojaamisesta.

- 4 Valittaja väittää sitä vastoin, että riidanalaisen suojatun alkuperänimityksen voimassaolon selvittämiseksi on sovellettava asetuksen N:o 1234/2007 118 k artiklan 2 kohtaa, jonka mukaan nimeä ei saa suojata alkuperänimityksenä, jos suoja saattaa tavaramerkin maineen ja tunnettavuuden vuoksi johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa.
- 5 Valittajan mukaan Salaparuta-sanana sisältävä tarkistettu alkuperänimitys tunnustettiin kansallisesti asetuksen N:o 1493/1999 voimassa ollessa, ja Salaparuta-sanana sisältävä suojattu alkuperänimitys rekisteröitiin myöhemmin, 8.8.2009, asetusten N:o 1234/2007 ja N:o 479/2008 voimassa ollessa. Asetuksessa N:o 1493/1999 rajoitettiin valittajan mukaan vain tunnustamaan kansallisesti myönnetty nimikkeet ja edellyttämään, että ne on ilmoitettava komissiolle, asettamatta ehtoja niiden tunnustamiselle tai epäämiseksi. Asetus N:o 1493/1999 kumottiin valittajan mukaan 1.8.2009 alkaen asetuksella N:o 1234/2007, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 491/2009. Kyseisestä päivämäärästä lähtien suojatun alkuperänimityksen rekisteröintimenettelyssä rekisteröinnin edellytyksenä on valittajan mukaan ollut komission lopullinen päätös, kun taas jäsenvaltiot ovat vain toteuttaneet alustavan arviointimenettelyn.
- 6 Valittaja muistuttaa, että asetuksen N:o 479/2008 51 artiklan ja asetuksen N:o 1234/2007 118 s artiklan mukaisen siirtymäsääntelyn, jonka sanamuoto toistuu asetuksen N:o 1308/2013 107 artiklassa, mukaisesti aiemmat kansallisesti myönnetty, asetuksella N:o 1493/1999 suojatut nimitykset rekisteröitiin uuden järjestelmän mukaisesti ja vastaavin oikeusvaikutuksin, ellei komissio evännyt niiltä suojaa 31.12.2014 mennessä.
- 7 Tämän huomioon ottaen valittaja katsoo, että edellä [6] kohdassa mainittu siirtymäsääntely on ymmärrettävä siten, että asetuksella N:o 1493/1999 suojattujen nimikkeiden osalta tarkistetun alkuperänimityksen kansallinen tunnustaminen muodosti ainoastaan ennakoedellytyksen, joka oli välttämätön mutta ei riittävä seikka, jotta kyseinen nimitys voitiin rekisteröidä suojattuna alkuperänimityksenä unionin laajuisesti. Suojattu alkuperänimitys on toisin sanoen korvannut aikaisemman kansallisesti tunnustetun nimityksen niin, että edellä mainittujen asetuksen N:o 479/2008 ja asetuksen N:o 1234/2007 säännösten mukaisesti olemassa oleville viinien nimityksille myönnettävä suoja perustuu yksinomaan sääntelyyn, joka oli voimassa silloin, kun kyseisten viinien suojattu alkuperänimitys rekisteröitiin.
- 8 Tästä seuraa, että – kuten valittaja toteaa – suojattujen alkuperänimitysten uudet rekisteröinnit, jotka koskevat asetuksen N:o 1493/1999 mukaisia kansallisesti jo tunnustettuja nimityksiä, asetuksen N:o 479/2008 51 artiklan ja asetuksen N:o 1234/2007 118 s artiklan mukaisesti, eivät kuulu asetuksen N:o 1493/1999 soveltamisalaan vaan ovat unionin oikeuden mukaisia uusia rekisteröintejä. Uudet rekisteröinnit ovat valittajan mukaan olemassa vasta siitä päivästä lähtien, jolloin

ne tehdään, ja niitä suojataan kyseisenä päivänä voimassa olleen unionin oikeuden nojalla, toisin sanoen asetuksen N:o 1234/2007 ja nykyään asetuksen N:o 1308/2013 nojalla.

- 9 Näissä olosuhteissa valittaja riitauttaa valituksenalaisen tuomion, koska siinä katsotaan, että asetuksen N:o 479/2008 43 artiklan 2 kohtaa ei voida soveltaa kyseisen suojatun alkuperänimityksen rekisteröinnin voimassaolon selvittämiseen, sillä perusteella, että Salaparuta-sanan sisältävä tarkistettu alkuperänimitys oli tunnustettu kansallisesti vuonna 2006 ja kyseinen tunnustaminen nautti sittemmin asetuksen N:o 479/2008 51 artiklassa säädettyä suojaa.
- 10 Valittajan mukaan ennen vuotta 2009 olemassa olleet kansallisten tarkistettujen alkuperänimitysten tunnustamiset, Salaparuta-sanan sisältävän tarkistetun alkuperänimityksen tunnustaminen mukaan luettuna, kumottiin lainsäädäntöteitse ja niiden voimassaolo päättyi 1.8.2009. Toiseksi riidanalaisen suojatun alkuperänimityksen rekisteröinti ei edellyttänyt ainoastaan kyseisen tarkistetun alkuperänimityksen tunnustamisenmenettelyn loppuun saattamista, vaan se merkitsi myös erillistä hallinnollista menettelyä. Tämä suojatun alkuperänimityksen rekisteröintiä koskeva hallinnollinen menettely, joka kuuluu yksinomaan unionin oikeuden soveltamisalaan, käynnistyi kyseisen suojatun alkuperänimityksen rekisteröinnillä 8.8.2009 ja päättyi 1.1.2015, koska komissio ei vaatinut kyseisen rekisteröinnin peruuttamista asetuksen N:o 479/2008 51 artiklan ja asetuksen N:o 1234/2007 118 s artiklan mukaisesti 31.12.2014 mennessä.
- 11 Valittaja esittää, että asetuksen N:o 1234/2007 118 k artiklan ja asetuksen N:o 479/2008 43 artiklan 2 kohdan mukaista sääntelyä, jonka mukaan alkuperänimitystä ei saa suojata, jos suoja saattaisi johtaa kuluttajaa harhaan ”tavaramerkin maineen ja tunnettavuuden vuoksi”, on sovellettava myös riidanalaisen suojatun alkuperänimityksen rekisteröinnin voimassaolon selvittämiseen, koska kyseinen sääntely oli voimassa sekä kyseisen suojatun alkuperänimityksen rekisteröintiin johtaneen menettelyn alkamispäivänä 8.8.2009 että sen päättymispäivänä 1.1.2015.
- 12 Valittajan mukaan asetuksen N:o 1493/1999 liitteessä VII ei ollut vastaavaa säännöstä kuin asetuksen N:o 1234/2007 118 k artiklan 2 kohta, jossa nimenomaisesti suljetaan pois alkuperänimityksen tunnustaminen, jos kuluttaja voisi sekoittaa kyseisen nimityksen toiseen, tunnettuun tavaramerkkiin. Lisäksi asetuksen N:o 1234/2007 118 l artiklassa säädetään valittajan mukaan alkuperänimityksen ja tavaramerkin mahdollisesta rinnakkaisesta olemassaolosta muissa kuin 118 k artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Valittaja väittää, että myös nyt tarkasteltavaan suojattuun alkuperänimitykseen sovelletaan edellä mainitun 118 k artiklan 2 kohdan säännöksiä.
- 13 Toisessa valitusperusteessaan valittaja väittää toissijaisesti (siinä tapauksessa, että tuomioistuin katsoo, että asetuksen N:o 479/2008 43 artiklan 2 kohtaa ja asetuksen N:o 1234/2007 118 k artiklan 2 kohtaa ei sovelleta nyt tarkasteltavaan tapaukseen), että sellaisten viinien nimitysten rekisteröinti, jotka voisivat johtaa

kuluttajaa harhaan aiemman tavaramerkin tunnettavuuden vuoksi, ei ole sallittua myöskään aikaisemman sääntelyn eli asetuksen N:o 1493/1999 nojalla.

- 14 Valittaja riitauttaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä todetaan, että nyt tarkasteltavassa tapauksessa kyseessä olevan kaltainen aikaisempaa tunnettua tavaramerkkiä loukkaava alkuperänimitys voi johtaa yleisöä harhaan viinin tunnistamisessa ja osoittautua siten harhaanjohtavaksi, on välttämättä tunnustettava asetuksen N:o 1493/1999 mukaisesti päteväksi, koska siinä ei nimenomaisesti säädetä tällaisen nimityksen pätemättömyydestä.
- 15 Valittajan mukaan asetuksen N:o 1493/1999 systemaattisesta tulkinnasta suhteessa muihin unionin oikeuden normeihin seuraa yhtäältä, että harhaanjohtavan maantieteellisen nimityksen suoja on suljettava pois; toisaalta sen perusteella vaikuttaa perusteettomalta valituksenalaisessa tuomiossa omaksuttu sääntelyn tulkinta, jonka mukaan viinien osalta harhaanjohtavat nimitykset eivät ole pätemättömiä vain siksi, että ne oli tunnustettu kansallisesti ennen asetuksilla N:o 479/2008 ja N:o 1234/7000 käyttöön otettua sääntelyä.
- 16 Kolmannessa valitusperusteessaan, joka on niin ikään toissijainen, valittaja tarkastelee mahdollisuutta, että asetuksen N:o 1493/1999 liitettä VII olisi tulkittava siten, että siinä säädetään myös sellaisten suojattujen alkuperänimitysten suojasta, jotka aikaisemman tavaramerkin maineen vuoksi voivat johtaa kuluttajia harhaan viinin tunnistamisessa; mikäli mainittu aikaisempi tavaramerkki on samanlainen kuin sittemmin rekisteröity suojattu alkuperänimitys, kuten nyt tarkasteltavassa tapauksessa, sitä ei valittajan mukaan asetuksen N:o 1493/1999 liitteessä VII olevan F kohdan 2 kohdan mukaisesti voitaisi enää edes käyttää, jolloin kyseinen tavaramerkki valittajan mukaan pakkolunastettaisiin ilman yleistä etua koskevia syitä ja ilman korvausta.
- 17 Tässä yhteydessä valittaja vetoaa siihen, että kyseessä on kohtuuttoman epäyhdenvertainen kohtelu verrattuna samanlaiseen tilanteeseen, jossa kyseessä on yhtäältä hyvämaineinen aikaisempi tavaramerkki ja toisaalta muiden maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden kuin viinin alkuperänimityksiä koskevan asetuksen N:o 2081/92 mukaisesti sittemmin rekisteröity suojattu alkuperänimitys. Viimeksi mainitun asetuksen 14 artiklan 3 kohdassa nimittäin säädetään seuraavaa: ”Alkuperänimitystä tai maantieteellistä merkintää ei saa rekisteröidä, jos tavaramerkin maineen ja kuuluisuuden sekä sen ajan pituuden, jonka sitä on käytetty, perusteella rekisteröinti saattaisi johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa.”

Tiivistelmä ennakkoratkaisupyynnön perusteista

- 18 Nyt tarkasteltavasta ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys koskee suojajärjestelmää, jota on sovellettava sellaisiin nyt tarkasteltavan kaltaisiin tilanteisiin, joissa vuosien 2006 ja 2009 välisenä aikana oli jo ennestään olemassa oleva alkuperänimitys, toisin sanoen tarkistettu alkuperänimitys (DOC), joka oli myönnetty jäsenvaltiossa vuonna 2006 ja jota

täydennettiin tai joka korvattiin sittemmin unionin tason suojalla eli suojatulla alkuperänimityksellä (SAN). Tältä osin kansallinen tuomioistuin tiedustelee, pysyykö ensin myönnetty (kansallinen) suoja voimassa ja saako se asetuksen N:o 1439/1999 mukaista suojaa vai onko katsottava, että suojattu alkuperänimitys korvaa kyseisen suojan ja että kyseiseen nimitykseen sovelletaan näin ollen lainsäädäntöä, joka oli voimassa silloin, kun kyseinen suojattu alkuperänimitys rekisteröitiin.

- 19 Asiaa koskevista unionin oikeussäännöistä ennakkoratkaisupyyntöissä todetaan, että asetuksella N:o 1493/1999 viinimarkkinoita koskeva sääntely määriteltiin ensimmäistä kertaa uudelleen ottamalla käyttöön viinien luokitus. Asetuksella N:o 479/2008 vahvistettiin ennakkoratkaisupyyntöön mukaan viinialan uusi luokitus, jossa säädetään suojatusta alkuperänimityksestä ja suojatusta maantieteellisestä merkinnästä viineille, joilla on erityinen side alkuperäalueeseensa.
- 20 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan suojatun alkuperänimityksen ja suojatun maantieteellisen merkinnän käyttö viinialalla on säännönmukaisesti johtanut kansallisten suojajärjestelmien poissulkemiseen niin, että kyseistä alaa koskevissa asetuksissa on säädetty siirtymäsäännöksistä, joilla on huomioitu se tosiseikka, että joissakin unionin alueen kansallisissa oikeusjärjestyksissä oli jo käytössä alkuperänimityksiä koskevaa sääntelyä. Italia käytti asetukseen N:o 1308/2013 sisältyntä oikeuttaan ja säilytti kansalliset nimitykset, joita voidaan siten edelleen käyttää eurooppalaisten nimitysten rinnalla. Näin ollen DOC-alkuperänimitys on edelleen säilyttänyt arvonsa kansallisella tasolla.
- 21 Ennakkoratkaisupyyntöissä täsmennetään lisäksi, että suojattujen alkuperänimitysten rekisteröintimenettelyssä on kolme vaihetta. Ensimmäisessä vaiheessa viinintuottajat jättävät suojatun alkuperänimityksen rekisteröintiä koskevan hakemuksen sille jäsenvaltiolle, jossa kyseisten viinien tuotantoalue sijaitsee. Toisessa vaiheessa jäsenvaltio, joka on ensin tehnyt tarvittavan tarkastuksen varmistukseksi edellytysten täyttymisen ja ratkaissut mahdolliset vastustukset, toimittaa hakemuksen komissiolle. Kolmannessa vaiheessa komissio tekee oman tarkastuksensa ja tekee lopullisen päätöksen suojatun alkuperänimityksen rekisteröinnistä.
- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin muistuttaa unionin tuomioistuimen tuomiosta Bavaria (C-120/08), joka koski viinialalle kuulumattomien maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden alkuperämerkinnöistä annetun asetuksen N:o 2081/1992 tulkintaa. Kyseisestä tuomiosta ilmenee yhtäältä, että oikeusvarmuuden periaate estää sen, että unionin säädöksen soveltamisen alkamisajankohta on aikaisempi kuin julkaisuajankohta, mutta tilanne voi poikkeuksellisesti olla toinen, jos se on välttämätöntä säädöksellä tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseksi ja jos asianomaisten perusteltua luottamusta kunnioitetaan asianmukaisella tavalla. Toisaalta unionin tuomioistuin totesi samassa tuomiossa, että oikeusvarmuuden periaate edellyttää, että kaikki

tosiseikat arvioidaan tavallisesti niiden aikaisten oikeussäntöjen perusteella, ellei toisin nimenomaisesti ilmoiteta. Lisäksi on niin, että vaikka uusi laki on siis pätevä ainoastaan tulevaisuuteen nähden, sitä sovelletaan myös aiempien lakien voimassa ollessa syntyneiden tilanteiden tuleviin vaikutuksiin, jos poikkeuksesta ei ole säädetty.

- 23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, että valituksenalaisen tuomion mukaan nyt tarkasteltavaan tapaukseen sovelletaan asetuksen N:o 479/2008 51 artiklaa, jonka mukaan alkuperänimitykset, jotka nauttivat jo asetuksen N:o 1493/1999 54 artiklan mukaista suojaa, saavat automaattista suojaa, kun ne rekisteröidään kyseisen asetuksen N:o 479/2008 46 artiklan mukaisesti, ellei komissio päättä peruuttaa niiden saamaa suojaa 31.12.2014 mennessä.
- 24 Valittajan näkemyksen mukaan sen sijaan asetuksen N:o 479/2008 51 artiklan ja asetuksen N:o 1234/2007 118 s artiklan säännöksiä sovelletaan ainoastaan riidanalaisen suojatun alkuperänimityksen rekisteröintimenettelyyn, kun taas saman suojatun alkuperänimityksen rekisteröinnin voimassaolon selvittämiseen sovelletaan asetuksen N:o 479/2008 43 artiklan 2 kohdan säännöksiä, koska kyseinen, 8.8.2009 rekisteröity suojattu alkuperänimitys on uusi seikka, joka ei voi kuulua asetuksen N:o 1493/1999 soveltamisalaan, koska kyseinen asetus kumottiin 1.8.2009 alkaen.
- 25 Toinen ennakkoratkaisukysymys koskee tilannetta, jossa katsottaisiin, että ensimmäisessä ennakkoratkaisukysymyksessä tarkoitettuun tilanteeseen sovelletaan asetusta N:o 1493/1999. Ennakkoratkaisupyynnössä korostetaan sitä, ettei kyseiseen asetukseen sisälly nimenomaista säännöstä, jolla voitaisiin ratkaista konflikti yhtäältä aikaisemman tunnetun tavaramerkin ja toisaalta sellaisen myöhemmän alkuperänimityksen välillä, joka loukkaa kyseistä tavaramerkkiä ja voi johtaa kuluttajia harhaan. Tässä tilanteessa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, onko tavaramerkkien suojaa koskevan sääntelyn systemaattisesta tulkinnasta löydettävissä yleistä periaatetta, joka suojelisi tavaramerkkejä (alkuperänimitykset mukaan luettuina) myöhemmiltä harhaanjohtavilta merkeiltä, kun otetaan huomioon asetuksen N:o 2081/1992 14 artikla, vaikka viimeksi mainittua ei sovelletakaan viinialaan.
- 26 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, kyseisen asetuksen N:o 2081/1992 tarkoituksena oli asetukselta N:o 1493/1999 poiketen säätää kattava ja yksinomaisen alkuperänimityksiä koskeva sääntely. Erityisesti on todettava, että asetuksen N:o 2081/1992 14 artiklan 3 kohtaan sisältyy sääntö, jonka mukaan alkuperänimitystä ei saa rekisteröidä, jos tavaramerkin maineen ja kuuluisuuden sekä sen käyttöajan pituuden perusteella rekisteröinti saattaisi johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa. Tämä sääntö otettiin viinien osalta käyttöön vasta asetuksella N:o 497/2008.
- 27 Tältä osin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin muistuttaa, että kaikki erottamiskykyiset tai kuvailevat merkit, tavaramerkit tai alkuperänimitykset, jotka voivat johtaa yleisöä harhaan, on kielletty useilla säännöksillä ja määräyksillä,

kuten teollisoikeuden suojelemisesta 20.3.1883 tehdyn Pariisin yleissopimuksen 10 bis artiklalla, Madridissa 14.4.1891 tehdyn ja sittemmin Washingtonissa, Haagissa, Lontoossa ja Lissabonissa tarkistetun väärien tai harhaanjohtavien alkuperämerkintöjen vastustamista koskevan sopimuksen 3 bis artiklalla sekä direktiivin 2000/13 2 artiklalla.

- 28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa, että vastaajien mielestä tavaramerkkien ja laatuilmaisujen väliseen konfliktiin sovelletaan usein muuta sääntöä kuin erottamiskykyisiin merkkeihin liittyvää perussääntöä, jonka mukaan aiemmat oikeudet syrjäyttävät myöhemmät oikeudet. Tältä osin unionin oikeusjärjestyksessä huomiota kiinnittää ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mielestä lainsäätäjän valinta, joka suosii laatuilmaisuja ja vaikuttaa merkitsevän viimeksi mainittujen etusijaa muihin erottamiskykyisiin merkkeihin nähden.
- 29 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan viinialalla suojattujen nimitysten ja tavaramerkkien välisistä suhteista on säädetty, pääosin samoin kuin muiden maatalouselintarvikkeiden osalta, ainoastaan asetuksella N:o 479/2008, jolla otettiin käyttöön uusi unionintasoinen viinien suojattujen alkuperänimitysten ja suojattujen maantieteellisten merkintöjen rekisteröintijärjestelmä, joka tuli voimaan 1.8.2009 ja korvasi asetuksella N:o 1493/1999 perustetun järjestelmän. Aiempi järjestelmä perustui kansallisesti rekisteröitäviin nimityksiin, jotka tunnustettiin sitten automaattisesti unionin tasolla.